

Rasizm, dyskryminacja ze względu na pochodzenie etniczne oraz wykluczenie społeczne w sporcie

Artykuł 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej ([Charter of Fundamental Rights of the European Union](#)), znajdujący się w rozdziale „Równość”, zabrania wszelkiej dyskryminacji, w tym ze względu na rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne oraz przynależność do mniejszości narodowej.

Kontekst polityczny

Unia Europejska jest coraz bardziej zainteresowana wykorzystaniem potencjału sportu w propagowaniu wartości ogólnoludzkich. Jednocześnie postrzeganie oraz świadomość rasizmu i dyskryminacji w sporcie, przynajmniej jeśli chodzi o piłkę nożną, uległy na poziomie ogólnoeuropejskim w ostatnich dziesięciu latach znacznej zmianie, czemu towarzyszy rosnąca potrzeba podejmowania stosownych działań. Europejskie i międzynarodowe podmioty i strony zainteresowane aktywnie działające w dziedzinie sportu potwierdzają, że podejście do problemu rasizmu i dyskryminacji w sporcie jest coraz bardziej aktywne.

Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej ([EU Agency for Fundamental Rights \(FRA\)](#)) w nowym sprawozdaniu szczegółowo bada te kwestie.

Zwiększanie uczestnictwa w sporcie

W wielu dyscyplinach sportu w całej Unii Europejskiej mniejszości i imigranci są niedostatecznie reprezentowani, w szczególności na stanowiskach kierowniczych w organizacjach sportowych. Dotyczy to zwłaszcza kobiet i dziewcząt pochodzących z mniejszości i rodzin imigrantów.

W niektórych krajach wykluczenie społeczne oraz izolacja geograficzna mogą skutkować niskim poziomem uczestnictwa w sporcie Romów i Trawelerów. Niedostępność obiektów sportowych w niektórych rejonach również wpływa na zmniejszenie poziomu uczestnictwa niektórych grup.

Zwiększanie świadomości i różnorodności

Aby uświadomić sobie potencjał sportu w integracji, konieczne są działania organów zarządzających, federacji i klubów sportowych, podnoszące tę świadomość. Takimi działaniami mogą być np. programy wspierające różnorodność, mające na celu promowanie udziału imigrantów i mniejszości etnicznych, bądź inicjatywy na rzecz usuwania barier w dostępie do stanowisk kierowniczych w organizacjach sportowych.

Monitorowanie incydentów na tle rasowym w sporcie

Media często przekazują informacje o incydentach na tle rasowym, do których dochodzi wśród widzów imprez sportowych. Na przykład w męskiej piłce nożnej głównymi sprawcami takich incydentów są zazwyczaj kibice.

Jednakże incydenty na tle rasowym mają również miejsce wśród samych zawodników, zwłaszcza w przypadku sportów amatorskich.

Sędziowie oraz kierownictwo klubów mogą także być zamieszani w tego typu incydenty. Ponadto wiele z nich ma miejsce w młodszych grupach wiekowych.

Systemy monitorowania incydentów na tle rasowym w sporcie funkcjonują jedynie w kilku państwach członkowskich UE. Niektóre z nich są bardziej rozwinięte i wykrywają więcej takich incydentów niż inne; jednakże najwięcej dostępnych danych odnosi się do piłki nożnej.

Skuteczne monitorowanie

Zachęca się, by władze krajowe i lokalne opracowywały skuteczne metody monitorowania incydentów na tle rasowym i dyskryminacji w sporcie, w ścisłej współpracy z federacjami sportowymi, aby udoskonalić rejestrowanie takich incydentów a także ułatwić składanie indywidualnych skarg.

Zaostrzenie przepisów związanych z incydentami na tle rasowym w sporcie oraz podniesienie skuteczności ich egzekwowania

Statuty lub podobne dokumenty europejskich lub międzynarodowych organizacji sportowych zazwyczaj zawierają postanowienia dotyczące zwalczania rasizmu i dyskryminacji. Jednakże za wyjątkiem międzynarodowych organizacji piłki nożnej i krykieta niewiele takich organizacji posiada jasne procedury dyscyplinarne dotyczące rasizmu i zachowań dyskryminacyjnych.

Dobrym przykładem przepisów dyscyplinarnych są regulacje Unii Europejskich Związków Piłkarskich ([Union of European Football Associations \(UEFA\)](#)), które zawierają postanowienia dotyczące zwalczania rasizmu oraz wykaz sankcji w przypadku ich naruszenia.

Zwiększenie skuteczności przepisów dotyczących zwalczania rasizmu:

Organy zarządzające sportem muszą opracować i wdrożyć skuteczne przepisy dotyczące zwalczania rasizmu oraz środki na rzecz równości. Komisja Europejska może odegrać ważną rolę w koordynowaniu wymiany dobrych praktyk między państwami członkowskimi w tym aspekcie.

Decyzja ramowa Rady w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków prawno-karnych jest ważnym dokumentem prawnym, który można wykorzystać w zwalczaniu rasizmu w sporcie.

Organy ds. równości a sport

Sprawozdanie FRA pokazuje, że w co najmniej 16 państwach członkowskich UE organy ds. równości i inne instytucje, takie jak krajowe instytucje praw człowieka (NHRI), podejmują działania w przypadku incydentów na tle rasowym oraz dyskryminacji ze względu na pochodzenie etniczne w sporcie.

Zaangażowanie organów ds. równości w zwalczanie rasizmu i dyskryminacji ze względu na pochodzenie etniczne w sporcie:

Organy ds. równości i krajowe instytucje praw człowieka (NHRI) powinny się bardziej zaangażować w zwalczanie dyskryminacji rasowej w sporcie. Organy te mogłyby wspierać działania federacji i klubów sportowych mające na celu podniesienie świadomości w tym zakresie. Mogłyby zapewniać wsparcie potencjalnym ofiarom oraz – w przypadkach gdy jest to dozwolone – uczestniczyć w postępowaniach sądowych przeciwko sprawcom.

Podłoże sprawozdania

Sprawozdanie FRA zostało przygotowane na podstawie rozmów przeprowadzonych z właściwymi ekspertami i stronami zainteresowanymi oraz w oparciu o informacje i dane wtórne dotyczące okresu od 2003 do 2008 roku. Ponadto wkład w opracowanie sprawozdania miały również podmioty zainteresowane, na poziomie ogólnoeuropejskim i krajowym, w tym krajowe federacje sportowe. W badaniu wzięto pod uwagę sport zawodowy i amatorski, uprawiany przez mężczyzn, kobiety i dzieci lub młodzież.

W każdym z 27 państw członkowskich UE badanie objęło piłkę nożną i lekką atletykę oraz trzecią dyscyplinę sportu, popularną w danym państwie członkowskim.

Państwo członkowskie UE	Dyscypliny sportu poddane badaniu
Austria	Piłka nożna, lekka atletyka, narciarstwo alpejskie
Belgia	Piłka nożna, lekka atletyka, koszykówka
Bułgaria	Piłka nożna, lekka atletyka, siatkówka
Cypr	Piłka nożna, lekka atletyka, koszykówka
Czechy	Piłka nożna, lekka atletyka, hokej na lodzie
Dania	Piłka nożna, lekka atletyka, piłka ręczna
Estonia	Piłka nożna, lekka atletyka, koszykówka
Finlandia	Piłka nożna, lekka atletyka, koszykówka
Francja	Piłka nożna, lekka atletyka, tenis
Niemcy	Piłka nożna, lekka atletyka, piłka ręczna
Grecja	Piłka nożna, lekka atletyka, koszykówka
Węgry	Piłka nożna, lekka atletyka, piłka wodna
Irlandia	Piłka nożna, lekka atletyka, hurling/camogie
Włochy	Piłka nożna, lekka atletyka, koszykówka
Łotwa	Piłka nożna, lekka atletyka, hokej na lodzie
Litwa	Piłka nożna, lekka atletyka, koszykówka
Luksemburg	Piłka nożna, lekka atletyka, kolarstwo
Malta	Piłka nożna, lekka atletyka, koszykówka
Holandia	Piłka nożna, lekka atletyka, korfbal
Polska	Piłka nożna, lekka atletyka, wyścigi żużlowe
Portugalia	Piłka nożna, lekka atletyka, piłka ręczna
Rumunia	Piłka nożna, lekka atletyka, piłka ręczna
Słowacja	Piłka nożna, lekka atletyka, hokej na lodzie
Słowenia	Piłka nożna, lekka atletyka, narciarstwo alpejskie
Hiszpania	Piłka nożna, lekka atletyka, koszykówka
Szwecja	Piłka nożna, lekka atletyka, hokej na lodzie
Wielka Brytania	Piłka nożna, lekka atletyka, krykieta

Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) opublikowała dwa sprawozdania w sprawie rasizmu, dyskryminacji ze względu na pochodzenie etniczne oraz wykluczenia imigrantów i mniejszości w sporcie w UE:

- *Racism, ethnic discrimination and exclusion of migrants and minorities in sport: A comparative overview of the situation in the European Union (Rasizm, dyskryminacja ze względu na pochodzenie etniczne oraz wykluczenie imigrantów i mniejszości w sporcie: przegląd porównawczy sytuacji w Unii Europejskiej)*
- *Racism, ethnic discrimination and exclusion of migrants and minorities in sport: The situation in the European Union – Summary report (Rasizm, dyskryminacja ze względu na pochodzenie etniczne oraz wykluczenie imigrantów i mniejszości w sporcie: sytuacja w Unii Europejskiej – sprawozdanie podsumowujące)*

W 2011 r. zostanie opublikowany *Handbook of good practice (Podręcznik dobrych praktyk)*, przeznaczony dla federacji i klubów sportowych oraz zawodników i sportowców, zawierający przykłady inicjatyw mających na celu zwalczanie rasizmu, dyskryminacji ze względu na pochodzenie etniczne oraz wykluczania imigrantów i mniejszości w sporcie.

Sprawozdania są dostępne na stronie: www.fra.europa.eu.